

Fastställt av
Kommunstyrelsen § 435/2015
Ansvarig
Förvaltningschef, Individ- och
omsorgsförvaltningen

Riktlinje

Gäller fr.o.m.
2015-11-04
Senast reviderad
2015-11-04

Diarienummer
KS 2015.757

1 (7)

Riktlinje för Lex Sarah

Innehåll

Lex Sarah.....	1
Inledning och syfte	2
Definition.....	2
Rapporteringsskyldighet.....	3
Anonymitet	3
Information till anställda	3
Hur görs rapporteringen och till vem ska den lämnas?	3
Omedelbara åtgärder.....	4
Dokumentation av utredningen och vidtagna åtgärder.....	4
Information, stöd och uppföljning till den enskilde och till de medarbetare som berörs av rapporteringen och anmälan.....	5
Anmälan till Inspektion för vård och omsorg (IVO).....	5
Registrering/diarieföring	6
Sekretess och tystnadsplikt.....	6
Information till Myndighetsnämnden för individ- och familjeomsorg	6
Information till Kommunstyrelsen	6
Individ- och omsorgsförvaltningens årsredovisning	6
Systematiskt kvalitetsarbete	6
Referenser	7

Fastställt av
Kommunstyrelsen § 435/2015
Ansvarig
Förvaltningschef, Individ- och
omsorgsförvaltningen

Riktlinje

Gäller fr.o.m.
2015-11-04
Senast reviderad
2015-11-04

Diarienummer
KS 2015.757

2 (7)

Inledning och syfte

I socialtjänstlagen (SoL) och lagen om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) finns bestämmelser om rapportering och utredning angående ett missförhållande eller en påtaglig risk för ett missförhållande samt när anmälan till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) ska göras. Tillämpningen av dessa bestämmelser klargörs i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd SOSFS 2011:5 (S) och SOSFS 2013:16 (S)¹. Bestämmelsernas räckvidd är omfattande och gäller för både de som har insatser och de som kan komma i fråga för insatser.

Alla som arbetar inom kommunstyrelsens verksamhetsområden² ska medverka till att den verksamhet som bedrivs och de insatser som genomförs är av god kvalitet. Lex Sarah är en del i det systematiska kvalitetsarbetet som ska bedrivas i socialnämndens verksamheter.

Myndighetsnämnden för individ och familjeomsorgen³ ska medverka till att myndighetsutövning är av god kvalitet.

Syftet med lex Sarah är att verksamheten ska kvalitetsutvecklas och säkras. Missförhållanden eller påtaglig risk för missförhållanden ska rättas till och förhindras samt minska risken för att liknande missförhållanden uppkommer igen.

Definition

Med missförhållanden och påtaglig risk för missförhållanden avses:

- utförda handlingar och/eller
- handlingar som någon av försummelse eller av annat skäl har underlåtit att utföra och som innebär eller har inneburit ett hot mot eller har medfört konsekvenser för enskildas liv, säkerhet eller fysiska eller psykiska hälsa.

Med en påtaglig risk för ett missförhållande avses att det är fråga om en uppenbar och konkret risk för ett missförhållande.

¹ Ändring i föreskrifterna och allmänna råden (SOSFS 2011:5) om att lex Sarah att anmälan ska från och med den 1 juni 2013 göras till Inspektionen för vård och omsorg.

² I Skurups kommun har kommunstyrelsen de uppgifter som i lagtext anges som socialnämndens.

³ Benämningen för myndighetsnämnden för skola och socialtjänst har ändrats till myndighetsnämnden för individ- och familjeomsorg.

Fastställt av
Kommunstyrelsen § 435/2015
Ansvarig
Förvaltningschef, Individ- och
omsorgsförvaltningen

Riktlinje

Gäller fr.o.m.
2015-11-04
Senast reviderad
2015-11-04

Diarienummer
KS 2015.757

3 (7)

Rapporteringskyldighet

Rapportering om missförhållanden eller påtaglig risk för missförhållanden omfattar hela socialtjänsten⁴.

De som fullgör uppgifter inom kommunstyrelsens verksamheter omfattas av rapporteringskyldigheten, dessa är:

- anställd
- uppdragstagare
- praktikanter eller motsvarande under utbildning
- deltagare i arbetsmarknadspolitiskt program

Rapporteringskyldigheten omfattar både den som själv uppmärksammar eller den som får kännedom om missförhållanden eller påtagliga risker för missförhållanden. Rapporteringskyldigheten gäller för både kommunal och enskild verksamhet.

Anonymitet

Den som rapporterar anonymt har inte fullgjort sin rapporteringskyldighet enligt bestämmelserna om lex Sarah.

Information till anställda

De personer som omfattas av bestämmelserna ska informeras om deras skyldigheter och rättigheter samt om vem som tar emot rapporterna enligt beslutade rutiner för lex Sarah. Enhetschefen⁵ ansvarar för att muntligen och skriftligen informera om rutinerna i samband med att en person börjar en anställning, ett uppdrag, en praktik eller utbildning. Informationen ska ges återkommande minst en gång per år⁶.

Hur görs rapporteringen och till vem ska den lämnas?

All personal som får kännedom om missförhållanden eller risker för missförhållanden ska rapportera detta samma dag till enhetschefen eller dennes ersättare. Rapportering kan göras skriftligt eller muntligt. När enhetschefen tar emot en skriftlig rapport eller nedtecknar en muntlig rapport ska denna omgående lämnas eller skickas via post (ej via e-post eller fax) för diarietföring på Individ- och omsorgsförvaltningen. För att underlätta rapporteringen finns en särskild framtagna blankett som ska användas. Förvaltningschefen utser vem som ska göra utredningen.

⁴ Bestämmelserna om lex Sarah omfattar hela socialtjänsten samt all verksamhet vid Statens institutionsstyrelse (SiS). Bestämmelserna i SoL omfattar förutom i omsorger om äldre personer och personer med funktionshinder även de verksamheter som benämns individ- och familjeomsorg inklusive verksamhet inom familjerättens område. Lex Sarah ska tillämpas i verksamheter enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LUV) och lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM).

⁵ Enhetschef avser i detta dokument även hemtjänstchef, hemsjukvårdschef, FuSS-chef och IFO-chef.

⁶ En särskild blankett *Avvikelse -Försäkran om rapporteringskyldighet och avvikelserapportering* är framtagna för ändamålet.

Fastställt av
Kommunstyrelsen § 435/2015
Ansvarig
Förvaltningschef, Individ- och
omsorgsförvaltningen

Riktlinje

Gäller fr.o.m.
2015-11-04
Senast reviderad
2015-11-04

Diarienummer
KS 2015.757

4 (7)

Utredning ska inledas skyndsamt efter att rapporten kommit in till förvaltningen.

I de fall där enhetschefen själv är inblandad i händelsen som rapporteras, eller på annat sätt är jävrig, lämnas rapporten direkt till förvaltningschefen på Individ- och omsorgsförvaltningen.

Omedelbara åtgärder

Enhetschefens ansvar är att:

- omedelbart vidta åtgärder för att undanröja eller avhjälpa det rapporterade missförhållandet eller risken för ett missförhållande samt förhindra att konsekvenserna förvärras.
- under helger och nätter är det den arbetsledande sjuksköterskan som ansvarar för mottagande av rapporter och att ett missförhållande eller en påtaglig risk för missförhållande avhjälps eller undanröjs utan dröjsmål.

Enhetschefen ansvarar för att informera den enskilde om rapportering, utredning och anmälan. Om missförhållandet bedöms vara brottsligt fattas beslut om polisanmälan av enhetschefen.

Dokumentation av utredningen och vidtagna åtgärder

Vad utredningen ska innehålla och vad som ska dokumenteras finns i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:5) om lex Sarah.

Dokumentationen av utredningen ska utvisa

- vad det rapporterade missförhållandet eller risken för ett missförhållande har bestått i och vilka konsekvenser det har fått eller kunde ha fått för den enskilde,
- när den muntliga eller skriftliga rapporten har tagits emot,
- när och hur missförhållandet eller risken för ett missförhållande har uppmärksammats,
- när missförhållandet har inträffat,
- de orsaker till missförhållandet eller risken för ett missförhållande som har identifierats,
- om något liknande har inträffat i verksamheten tidigare och i så fall varför det har inträffat igen, och
- bedömningen av om något liknande skulle kunna inträffa igen.

Av dokumentationen ska det vidare framgå

- vilka åtgärder som har vidtagits för att undanröja eller avhjälpa missförhållandet eller risken för ett missförhållande samt tidpunkt för dessa,

Fastställt av
Kommunstyrelsen § 435/2015
Ansvarig
Förvaltningschef, Individ- och
omsorgsförvaltningen

Riktlinje

Gäller fr.o.m.
2015-11-04
Senast reviderad
2015-11-04

Diarienummer
KS 2015.757

5 (7)

- vad som i övrigt har framkommit under utredningen, och
- vilket beslut eller ställningstagande som utredningen har avslutats med.

För varje uppgift som dokumenteras under utredningen ska det framgå

- vilket datum uppgiften dokumenterades,
- varifrån uppgiften kommer,
- vad som är faktiska omständigheter och vad som är bedömningar, och
- vem (namn och befattning eller titel) som har dokumenterat uppgiften.

Av dokumentationen ska det framgå

- åtgärder som har vidtagits eller planeras i verksamheten för att förhindra att liknande missförhållande eller risk för missförhållanden uppkommer igen.

Beslut i lex Sarah utredningen fattas av förvaltningschef för Individ- och omsorgsförvaltningen.

Dokumentation i den enskildes sociala journal

- I den sociala journalen ska det göras en anteckning om rapport om missförhållanden eller risk för missförhållande och eventuell anmälan till Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Enhetschefen är ansvarig för dokumentationen.

Information, stöd och uppföljning till den enskilde och till de medarbetare som berörs av rapporteringen och anmälan

Den enskilde eller dennes ställföreträdare samt medarbetare som berörs underrättas om rapporteringen och anmälan, samt vilka åtgärder som vidtas. Utifrån missförhållandets karaktär ska berörda erbjudas adekvat stöd och hjälp. I förekommande fall underrättas berörd facklig organisation.

Enhetschefen ansvarar för att underrätta de som berörs, tar ställning till i vilken omfattning stöd och hjälp ska ges, samt att uppföljning görs.

Anmälan till Inspektion för vård och omsorg (IVO)

Samtliga allvarliga missförhållanden eller påtagliga risker för allvarliga missförhållanden ska anmälas till Inspektion för vård och omsorg (IVO). Anmälan görs av förvaltningschef för Individ- och omsorgsförvaltningen. Om utredningen inte har avslutats när anmälan

Fastställt av
Kommunstyrelsen § 435/2015
Ansvarig
Förvaltningschef, Individ- och
omsorgsförvaltningen

Riktlinje

Gäller fr.o.m.
2015-11-04
Senast reviderad
2015-11-04

Diarienummer
KS 2015.757

6 (7)

till IVO görs, ska utredningen lämnas in så snart den har färdigställts och senast två månader efter att anmälan gjorts.

Registrering/diarieföring

Inkomna eller upprättade rapporter, utredningar och anmälningar i offentlig verksamhet (kommun och statlig) är en allmän handling. En allmän handling ska enligt bestämmelsen i offentlighets- och sekretesslagen (OSL) registreras utan dröjsmål. Handlingarna lämnas till Individ- och omsorgsförvaltningen för registrering/diarieföring.

Sekretess och tystnadsplikt

Namn, personnummer och direkta uppgifter om till exempel hälsa och ekonomi omfattas av sekretess och även uppgifter som gör att en enskild person kan identifieras. I vissa fall kan namnet på den enhet där det allvarliga missförhållandet har inträffat, namnet på arbetsledaren eller en annan anställd omfattas av sekretess. Det gäller om uppgifterna kan användas för att "baklänges" identifiera en person som får insatser inom socialtjänsten, i verksamhet enligt lagstiftningen om stöd och service till vissa funktionshindrade eller vid Statens institutionsstyrelse. Enhetens namn, arbetsledarens namn eller en annan anställds namn omfattas däremot inte av sekretess om avsikten bara är att skydda enheten, arbetsledaren eller den enskilde anställda.

Information till Myndighetsnämnden för individ- och familjeomsorg

Lex Sarah rapporter, utredningar och anmälan sammanställs och tas upp löpande för information till Myndighetsnämnden för individ- och familjeomsorg.

Information till Kommunstyrelsen

Lex Sarah rapporter, utredningar och anmälan sammanställs och tas upp löpande för information till Kommunstyrelsen.

Individ- och omsorgsförvaltningens årsredovisning

I Individ- och omsorgsförvaltningens verksamhetsberättelse och patientsäkerhetsberättelse ska det framgå hur många lex Sarah rapporter, utredningar och anmälningar som gjorts.

Systematiskt kvalitetsarbete

Förvaltningen ska regelbundet följa upp rapporterna enligt lex Sarah samt de anmälningar som görs till Inspektion för vård och omsorg (IVO).

Enhetscheferna ansvarar för att kartlägga, redovisa och analysera de åtgärder som har vidtagits i samband med lex Sarah rapporten. Resultatet sammanställs i en rapport för erfarenhetsåterföring i verksamheten. Syftet är

Fastställt av
Kommunstyrelsen § 435/2015
Ansvarig
Förvaltningschef, Individ- och
omsorgsförvaltningen

Riktlinje

Gäller fr.o.m.
2015-11-04
Senast reviderad
2015-11-04

Diarienummer
KS 2015.757

7 (7)

att kunna genomföra preventiva åtgärder så att händelsen som låg till grund för lex Sarah rapporten inte upprepas.

Genom att på ett konstruktivt sätt använda klagomålshantering, brukarundersökningar, kvalitetsledningssystem för fel och brister i socialtjänsten och egenkontroll, skapar förutsättningar för att förebygga missförhållanden enligt lex Sarah.

Referenser

Socialstyrelsens meddelandeblad lex Sarah nr 1/2015
<http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2015/2015-1-13>

Socialstyrelsens frågor och svar lex Sarah
<http://www.socialstyrelsen.se/fragorochsvar/lexsarah>

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd, SOSFS 2011:5 (S)
<http://www.socialstyrelsen.se/sosfs/2011-5>

Handboken för tillämpningen av bestämmelserna om lex Sarah.
<http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2013/2013-4-9>

SOSFS 2011:9 Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete
Socialstyrelsens meddelandeblad om nya föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9).
<http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2011/2011-6-38>

Handbok för tillämpningen av föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.
<http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2012/2012-6-53>

Modell för risk- och händelseanalys, systematiskt förbättringsarbete inom individ- och familjeomsorgen. Sveriges kommuner och landsting, 2011
<http://www.socialstyrelsen.se/sosfs/2011-9>